

ZPRAVODAJ

ČÍSLO: 9 / 2005 - ZÁŘÍ 2005

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE A REGIONY ČR

ROZHOVOR

„Rádi bychom všechny pozvali na Valnou hromadu NSZM do Letovic“

Rozhovor s Bohuslavem Kudou, místostarostou Letovic a politikem Projektu Zdravé město

V současnosti probíhá kampaň Týden mobility a Den bez aut. Letovice se i letos aktivně zapojují. Co všechno se v rámci kampaně chystá?

Město Letovice se do této akce zapojuje již opakovaně. Zájemci z různých neziskových organizací, kteří se spolu s městem podílejí na chystané akci, mohou žádat o dotaci v hodnotě 1.000–3.000 Kč, což rozpohybuje další aktivity – s přibývajícími partnery se zlepšuje i kvalita pořádaných akcí. Letos si Letovice daly za úkol zasáhnout všechny věkové skupiny. Např. ve třech MŠ děti obdrží vždy dvě vestičky s nápisem „dětská policie“ pro bezpečnější vycházky, žáci ZŠ a mladí lidé ze stacionáře zdravotně postižených AGAPE se zúčastní výtvarné soutěže na téma dopravy ve městě jejich očima. Proběhnou sportovní aktivity jako tradiční běh zámeckým parkem či cyklistický den na trase okolo Letovické přehrady, určený pro všechny věkové skupiny. Ve spolupráci s Policií ČR se chystá měření rychlosti aut v rizikových oblastech a také didaktické zapojení dětí do provozu. V rámci Dne bez aut bude uzavřeno náměstí a v ulici Tyršova, kde se nachází řada škol, bude zákaz parkování. Praktické výsledky městského úřadu (MěÚ), co se týče zklidnění dopravy, mohou obyvatelé vidět na komunikaci I/43, kde ve spolupráci s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, vznikly pro větší bezpečnost nové přechody s ostrůvky.

Jaké je aktuální dění v Letovicích jako Zdravém městě mimo zmíněné kampaně?

Město Letovice se účastní všech šesti kampaní NSZM, v současné

době se již připravujeme na Den Zdraví. Dále, vzhledem k tomu, že Letovice nemají zpracovaný Strategický rozvojový plán, se nám nabídla možnost, abychom se zapojili do projektu NSZM, kde mimo jiné budou vybraní pracovníci MěÚ a další lidé z města a regionu školeni, jak připravit rozvojový plán. Dne 13.10. proběhne další část semináře, zaměřená na udržitelný rozvoj města. Vyškolený tým bychom rádi zapojili do přípravy realizace Strategického plánu Mikroregionu Letovicko. Dále jsme zapojeni do spolupráce NSZM s Jihomoravským krajem; chystané aktivity se budou týkat přípravy projektů pro žádání prostředků EU v novém plánovacím období 2007-2013.

Letovice jsou dalším ukázkovým příkladem využívání obnovitelných zdrojů energie. Můžete přiblížit současnou situaci v této oblasti a příp. další plány do budoucna?

V současné době probíhá příprava Valné hromady NSZM, která se má konat 30.11.2005 v Letovicích. Chtěli bychom v rámci dopoledního programu ukázat, co nového se v našem městě podařilo zrealizovat. Díky finanční podpoře Státního fondu životního prostředí jsme mohli v Centru sociálních služeb Města Letovice umístit na střeše solární kolektory pro ohřev teplé vody, které výrazně snižují provozní náklady města na tuto budovu. Protože stojíme před nutností rekonstruovat vytápění v mateřské škole, chtěli bychom zde, pokud se podaří získat dotaci, využít tepelných čerpadel se zemními kolektory, eventuálně s využitím spodní vody k vytápění budovy a ohřevu užitkové vody. Později by byla možná realizace využití tohoto způsobu vytápění i v objektu MěÚ Letovice.

AKTUALITY

Obnovitelné zdroje energie jsou přirozenou součástí Zdravých měst

Energie z obnovitelných zdrojů, neboli čistá či alternativní, je taková energie, která při svém vzniku minimálně zatěžuje životní prostředí. Se stále se zvyšující cenou energií hrozí nebezpečí, že některé regiony začnou opět s využíváním zdrojů škodlivých pro životní prostředí (např. hnědé uhlí). Jednou z možností, jak zabránit tomuto procesu, by se měl stát návrat k šetrným tzv. „obnovitelným“ zdrojům energie (OZE), využívajících většinou síly elementárních živlů: vody (vodní elektrárny),

vzduchu (větrné elektrárny), ohně (sluneční elektrárny) a země (geotermální energetika, bioplyn). Využívání OZE tak nabývá významu ve sféře ekonomické, ekologické a v neposlední řadě také sociální (místní zaměstnanost).

V Evropě se za účelem energetického řízení a realizace projektů směřujících k efektivnějšímu hospodaření s energií, vytvářejí sítě měst pro diskusi a prosazení společných postupů, např. německá Climate Alliance, francouzské Energie-Cités nebo v Anglii Zero Carbon Cities (viz také níže). NSZM se snaží tohoto procesu účastnit, mj. také proto, že Česká republika má, např. díky zkušenostem v oblasti centrálního zásobování teplem (CZT), Evropě co nabídnout. V současné době je v Evropě viditelná snaha budovat nové systémy CZT a prosazovat zařízení využívající biomasu, sluneční kolektory apod. Ačkoli náš stát za tímto evropským trendem velmi zaostává, existují zde regiony, které mají s obnovitelnými zdroji zkušenosti, jako např. **Litoměřice, Letovice, Třebíč, Třeboň, Vsetín** či **Orlová** - členové NSZM, ale i další

Litoměřice

Severočeské město Litoměřice využívá především sluneční energii a tepelná čerpadla. Za aktivní prosazování obnovitelných zdrojů energie byli litoměřičtí v r. 2001 odměněni Českou sluneční cenou, udělovanou Národní sekci evropského sdružení Eurosolar.

Získávání elektrické energie ze slunečního záření je podle odborníků nejčistší a nejšetrnější výrobou energie. V České republice jsou od roku 2003 Státním fondem životního prostředí (SFŽP ČR) poskytovány 30% dotace na instalace solárních systémů pro soukromé i právnické osoby; významnou akcí SFŽP ČR se také stal didaktický program „**Slunce do škol**“, do kterého se zapojily školy např. v Českých Budějovicích, Chrudimí, Vsetíně, Kroměříži či Prostějově. Úkolem projektu je žákům prakticky ukázat, že možnost získávání energie

z obnovitelných zdrojů není pouhou technologickou utopií. Litoměřice, které ještě v počátku devadesátých let 20. století patřily mezi nejznečištěnější města severočeského regionu, přešly sice během sedmi let na ekologičtější zemní plyn, avšak v době růstu cen plynu byli radní postaveni před problémem, jak zachovat dosavadní trend zlepšování životního prostředí. Díky jednotnému postupu zastupitelstva a aktivní komunikaci městského úřadu, občané došli k názoru, že levnější klasická paliva by vedla zpět ke znečištění a dotace plynu k neperspektivnímu finančnímu zatížení radnice. Zvítězila varianta finanční motivace pro obyvatele města - ve formě státní dotace a příspěvku od obce, k využívání OZE - **solárního systému vytápění a ohřevu teplé vody (TUV)**. Sluneční kolektory byly nejprve instalovány na veřejných objektech, jako např. na základní škole Na valech, či na budově

dětského domova, tepelné čerpadlo pak v objektu městského krytého bazénu. Využívání obnovitelných zdrojů není podle místostarosty Petra Hermanna jen samostatnou aktivitou města, ale součástí komunitního Plánu zdraví a kvality života, zasahujícího do mnoha sfér rozvoje města. Příkladem může být ekologická městská doprava či zpracovávání územní energetické koncepce Litoměřic, která má určit, jaké množství energie město celkem spotřebává.

„*To nám umožní plánovat do budoucnosti a rozvíjet dále využívání obnovitelných zdrojů energie. Naším smělým plánem je pokrýt celkovou spotřebu energie přibližně z jedné třetiny z obnovitelných zdrojů. Kromě solární energie chceme využívat i elektřinu z malých vodních elektráren a geotermální energii*“ sděluje vedoucí odboru životního prostředí Ing. Pavel Gryndler. Místostarosta Petr Hermann ještě dodává, že důležitou roli v celém procesu hraje i výchova: „*Na našich základních školách jsou žáci vedeni k ohleduplnosti k životnímu prostředí a mají možnost se s využíváním obnovitelných zdrojů energie seznámit v praxi*“.

Třebíč

Za výjimečný příklad může sloužit teplárenská soustava ve Zdravém městě Třebíči. Zde se podařilo navázat na její stávající systém a postupně jej rozšířit na téměř celé město, a to i přes jeho značnou členitost. Co je však ještě příkladnější, je skutečnost, že kromě rozšiřování teplárenské soustavy, je pro vytápění využíváno obnovitelného zdroje energie – **biomasy**, ve formě lesní štěpky, pilin a v budoucnu i cíleně pěstovaných energetických plodin. V červnu letošního roku zde byl navíc spuštěn kogenerační zdroj nového typu, založený na spalování biomasy a výrobě elektřiny prostřednictvím nejmodernějších technologií. Jedná se o ojedinělou kombinaci původního systému CZT a nových způsobů vytápění nejen na území ČR.

Letovice

Podobnou cestou jako Litoměřice šly jihomoravské Letovice. „*Při výstavbě domova důchodců, ve kterém v současnosti žije šedesát spoluobčanů, jsme řešili otázku vysokých nákladů na energii. Jako jedna z alternativ, jak ulehčit rozpočtu, se nabízel možnost využívání **slunečních kolektorů***“ říká místostarosta města Bohuslav Kuda. Ten v tomto směru ještě zdůraznil, že v rozhodování jim pomohla nejen názorná ukázka využívání tohoto zdroje v Litoměřicích, ale také získávání informací na nejrůznějších setkáních (např. Dny Země) a seminářích asociace Zdravých měst ČR. V Letovicích se plánuje využívání OZE i v dalších objektech města.

Orlová

Moravskoslezská Orlová patří mezi města využívající bezodpadové technologie tepelného čerpadla. Zdravé město Orlová čerpadlem typu vzduch-voda, na jehož vybudování získali zastupitelé příspěvek od SFŽP ČR, vytápí radnici a polikliniku.

Vsetín

Vsetín se stal iniciátorem založení Městského energetického poradenského střediska (MEPS) při České energetické agentuře. Město rovněž poskytuje úrokově zvýhodněné půjčky z Fondu rozvoje bydlení na vybudování **ekologického vytápění** v již stávajících domech.

Toto jsou jen vybrané příklady z využívání OZE ve městech, obcích a regionech ČR. Ty nejúspěšnější z nich budou nabízeny k inspiraci všem prostřednictvím internetové databáze příkladů dobré praxe, kterou asociace NSZM připravuje.

Podpora udržitelných forem dopravy není utopií

Využívání alternativních zdrojů energie se stává současným světovým trendem v dopravě. Podobně jako vyšší míra spotřeby OZE při výrobě energie, směřuje využívání netradičních zdrojů energie v dopravě především ke snížení znečišťování životního prostředí a zlepšení zdraví obyvatel měst a obcí. Stejně tak má významné sociální aspekty – např. zvyšuje zaměstnanost a dostupnost veřejné dopravy.

Klíčovým tématem pro hledání udržitelného způsobu života ve městech a obcích je otázka dopravy. Ve své současné podobě zatěžuje doprava životní prostředí nadměrnou produkcí emisí, zplodiny ze spalovacích motorů přímo ohrožují zdraví obyvatel nejen velkých měst a zvyšující se koncentrace skleníkových plynů v atmosféře ovlivňuje celosvětové klima. Jako reakce na stávající situaci se proto stále více prosazují šetrnější formy dopravy, které představují menší zátěž životního prostředí. Pojem **udržitelné dopravy** znamená v reálných podmínkách především snížení podílu individuální automobilové dopravy oproti veřejné dopravě. Vyjádřením tohoto přístupu je také hledání a podpora alternativních technologií v dopravě.

Fungující systém veřejné dopravy představuje udržitelnou alternativu k rostoucímu počtu automobilů v ulicích. Způsob, jak pozitivní dopad hromadné dopravy ještě zefektivnit je využívání autobusů na ekologické palivo (např. stlačený zemní plyn, tzv. CNG). Tuto cestu zvolili např. ve Zdravém městě **Litoměřicích**, kde je v provozu od září 2003. K atraktivitě veřejné dopravy přispívá také postupné zavádění nízkopodlažních vozidel, která umožňují přepravu osob s omezenou schopností pohybu. Ukázkovým příkladem je Zdravé město **Kroměříž**, kde se zaměřili nejen na obyvatele s tělesným handicapem, ale zohlednili i situaci občanů, kteří bez cizí pomoci cestovat nemohou. Pro ně dopravce bude zajišťovat i asistenční službu. Podobný postup chystají i ve Zdravém městě **Hodoníně**, kde by se měl na přelomu roku 2005/06 objevit první nízkopodlažní autobus schopný komunikace v rámci nového odbavovacího informačního systému.

Kvalitu života ve městech a obcích mohou pozitivně ovlivnit opatření vedoucí ke zklidňování dopravy. Tento trend spočívá mimo jiné v upřednostnění chodců a cyklistů oproti osobním automobilům ve veřejném prostoru, což se projeví např. budováním pěších zón a cyklostezek nebo omezením rychlosti a přístupu aut do vybraných částí obce. Omezit těžkou nákladní dopravu v historickém centru města se podařilo

Zdravému městu **České Budějovice**. Tento projekt, spočívající ve vymezení zóny se zákazem vjezdu nákladních aut nad 6t, byl v roce 2004 oceněn v soutěži „**Zklidňování dopravy ve městech a obcích**“ (více o letošním ročníku níže).

Ve směřování k udržitelné dopravě hraje velmi důležitou roli osvěta a praktické příklady. Tento úkol plní i mezinárodní kampaně jako **Evropský týden mobility** nebo **Evropský den bez aut**. Tyto aktivity Zdravá města již několik let podporují a aktivně se jich účastní. Součástí kampaní jsou různé osvětové akce, ale také např. možnost cestovat jeden den zdarma veřejnou dopravou. V současnosti se do akcí na podporu udržitelnějších forem dopravy zapojilo na 27 členů NSZM a tvoří tak více jak dvě třetiny všech zúčastněných měst a obcí v ČR. Více informací o proběhnutých akcích přineseme ve speciálním zářijovém vydání Zpravodaje NSZM, věnovaném právě letošnímu Evropskému týdnu mobility a Evropskému dnu bez aut; již nyní se ale můžete dozvědět více na: <http://www.nszm.cz/etm>.

Bezpečnost na silnicích a boj proti znečišťování ovzduší – témata o kterých se mluví

V době, kdy probíhaly celoevropské kampaně, se v České republice konaly tři konference, úzce související s problematikou udržitelné dopravy. Jejich tématem bylo **zvýšení bezpečnosti silničního provozu a využití obnovitelných zdrojů v dopravě, resp. ochrana klimatu ve městech**.

8. Mezinárodní konference a výstava **Doprava a technologie k udržitelnému rozvoji** proběhla ve dnech 14.–16. září v Karlových Varech. Konference byla věnována především použití obnovitelných zdrojů a alternativních paliv v dopravě. Přednášející seznámili účastníky rovněž s chystanými vládními

opatření a politikou EU v této oblasti, s nejnovějšími poznatky z oblasti alternativních pohonů, jako jsou např. elektrické a hybridní pohony či vodíkové palivové články. Konferenci provázela výstava o moderních ekologických technologiích.

Za účasti řady odborníků z Velké Británie a České republiky se v Senátu Parlamentu ČR konala 21. září tohoto roku mezinárodní konference s názvem **Město bez emisí**, kterou pořádala Britská rada v ČR. Hlavním programem konference byly klimatické změny a jejich prevence. V rámci odpoledního bloku vystoupila se svým příspěvkem, jenž se zaměřil na úlohu regionů v boji proti změnám klimatu, také zástupkyně Zdravého

kraje Vysočina náměstkyně hejtmana a místopředsedkyně NSZM **Ing. Marie Černá**. Pražská konference byla součástí celosvětové kampaně Britské rady s názvem Zero Carbon City, tedy česky právě Město bez emisí, která si klade za cíl zvýšit obecné povědomí o klimatických změnách a zahájit společenskou diskusi na toto téma.

Pod **záštitou ministra dopravy** Ing. Milana Šimonovského se na půdě Ministerstva dopravy ČR uskutečnil 13. září seminář Národní sítě Zdravých měst **„Bezpečná doprava ve městě“**. Setkání, otevřené všem zájemcům z řad NSZM i mimo ně, se

zaměřilo na aktuální problematiku bezpečnosti dopravy ve městech. Odborníci z oblasti dopravy a oborů souvisejících se zabývali kromě tématu bezpečnosti silničního provozu také problematikou zklidňování dopravy v centrech měst a příklady kampaní z oblasti prevence úrazů v dopravě. Semináře se zúčastnilo **celkem 48 účastníků** z měst, obcí a regionů, kteří si mohli vyslechnout příspěvky od 11 přednášejících a setkal se s velmi kladným ohlasem. Více informací a fotografií naleznete na: <http://www.nszm.cz/md>.

Soutěž „O lidech s lidmi – Cena za podporu místní demokracie 2005“

Cílem již čtvrtého ročníku celostátní soutěže „O lidech s lidmi – Cena za podporu místní demokracie 2005“ je podpořit aktivity, vedoucí veřejnost k účasti na rozvoji regionu, jako jsou např. ochrana životního prostředí, komunikační strategie, plánování veřejných prostranství, regenerace panelových sídlišť apod. ve smyslu **místní Agendy 21** a udržitelného rozvoje krajů, měst a obcí. Techniky zapojení veřejnosti se týkají nejen informovanosti a sběru reakcí a připomínek občanů, ale především intenzivního zapojování obyvatel do rozhodování ve formě konzultací nebo přímé demokracie. Dalším důvodem pořádání soutěže je výměna zkušeností mezi úředníky a zástupci měst při řešení obecných problémů.

Soutěž organizuje Centrum pro komunitní práci s řadou dalších partnerů (např. týdeníkem Veřejná správa ad.).

Nejlepší projekty pořadatelé zveřejní v časopise Veřejná správa a budou oceněny na **„Národním fóru o účasti veřejnosti v rozhodování“**, které se uskuteční koncem října 2005 v Praze. Zde proběhne nad tématem komunitní práce diskuse a představí se zajímavé projekty soutěže. Vítězné projekty získají služby a věcné ceny od sponzorů celé kampaně. Hlavní cenou letos bude průzkum veřejného mínění a následná beseda s občany nad jeho výsledkem. Oproti předchozím ročníkům se do soutěže přihlásilo mnohem více větších měst. Témata projektů jsou nejrůznějšího druhu, od problematiky parkování, cyklistické dopravy, městské zeleně, rekonstrukce náměstí aj. památkových objektů až ke zpracovávání Strategických plánů měst.

Téměř třetinu z osmnácti přihlášených měst tvoří členské municipality NSZM. Kraj Vysočinu zastupuje **Pelhřimov** - „Zavedení komunitního plánování ve městě Pelhřimov“, Pardubický kraj Zdravé město **Chrudim** s projektem „Komunitní plánování v rámci Plánu zdraví a kvality života v Chrudimi“, Kraj Středočeský **Mladá Boleslav** - „Forum Zdravého města“, kraj Zlínský město **Vsetín** s projektem „Občané jako partneři při rozhodování věci veřejných – Vsetínské rokle“ a **Zlín** - „Plánování koncepce cyklistické dopravy na území města Zlína se zapojením veřejnosti“.

Informace o výsledcích celé soutěže přineseme v listopadovém vydání Zpravodaje NSZM.

Dotace z fondů EU ve Zdravých městech fungují a přinášejí nemalé finanční prostředky

Zdravá města mohou pro realizaci svých projektových záměrů čerpat dotace z různých externích zdrojů. Jednu z možností, jak získat prostředky k pokrytí části nákladů na rozvojové aktivity, představují fondy Evropské unie.

Zajistit si finanční pomoc z evropských fondů není pro města, obce a regiony snadnou záležitostí, nicméně vynaložené úsilí se určitě vyplatí. Základem úspěchu při žádání o finanční prostředky z fondů EU je dobře zpracovaný projektový záměr. A právě zde se může projevit připravenost Zdravých měst oproti ostatním žadatelům o dotace.

Jako vhodný příklad Zdravého města, které je dlouhodobě úspěšné při získávání státních i evropských dotací, lze uvést město **Vsetín**. V poslední době se například Vsetínu podařilo získat dotace v celkové hodnotě 170 milionů korun pro vybudování **centra na zpracování a recyklaci odpadů**, které bude řešit odpadové hospodářství celého Vsetínska. Výstavba závodu za 200 milionů korun bude zahájena na jaře příštího roku a měla by trvat přibližně rok, radnice do budoucna počítá i s nákladným zařízením na dotřídování komunálního odpadu. Předpokládá se, že celková kapacita zpracovávaného komunálního odpadu v recyklačním centru bude přibližně 20 tisíc tun ročně. Logistické centrum pokryje zpracování a recyklaci odpadů z oblasti, kde žije téměř 70 tisíc obyvatel a v níž budou během dvou let uzavřeny dvě ze tří skládek. Výstavba centra tak představuje obrovský přínos pro životní prostředí celého regionu, kde navíc vznikne přibližně 60 nových pracovních míst.

Mikroregion Vsetínsko se díky výstavbě tohoto závodu a realizaci projektu **Čistá řeka Bečva**, dalšího výjimečného projektu z hlediska rozsahu získané dotace, ale i počtu zapojených subjektů, zařadí mezi nejúspěšnější regiony v celé Evropě z pohledu naplňování principů udržitelného rozvoje. Kvalitní projektový záměr byl i tentokrát základem dotačního úspěchu Zdravého města Vsetína.

Asociace NSZM pro své členy zajišťuje mnoho **služeb právě v oblasti získávání zdrojů EU**, ale i dalších dotací z jednotlivých ministerstev i krajů. Mimo pravidelné rozesílání informací vztahujících se k aktuálním grantovým možnostem, školí NSZM politiky a koordinátory Projektu Zdravé město v tématech získávání dotací, příprava projektů apod. Svým členům nabízí asociace stanoviska k připraveným projektům, zároveň se ale může stát i jejich významným celostátním partnerem. Aktuálně se NSZM výrazným způsobem podílí na přípravě Zdravého kraje Vysočina a jeho jednotlivých měst, obcí a mikroregionů na programovací období 2007-2013.

TELEGRAFICKY

- **Kroměříž:** Moravské město dosáhlo mezinárodního úspěchu. Patří totiž mezi tři nejúspěšnější města, která se v roce 2004 zapojila do kampaně Evropský týden mobility. Ocenění z rukou evropského komisaře pro životní prostředí Stavrose Dimase převzala 16.9. na londýnské radnici místostarostka Kroměříže MUDr. Olga Sehnalová. Slavnostní vyhlášení cen bylo součástí konference „In motion“, neboli „V pohybu“, která se zabývala problematikou dopravy. Není náhodou, že se účastníci sešli právě v Londýně. Letos na jaře tomu byly dva roky, co Ken Livingstone, starosta Londýna, prosadil zpoplatnění vjezdu motorových vozidel do centra této druhé největší metropole Evropy jako opatření ke snížení dopravní intenzity.
- **Karviná:** Jako jediné Zdravé město získala ocenění v soutěži „**Zklidňování dopravy ve městech a obcích**“. Na těšnovské točně v Praze 1 si za účasti ministra dopravy Ing. Milana Šimonovského převzal ocenění autor projektu rekonstrukce mostu Sokolovských hrdinů, jehož předkladatelem je Zdravé město Karviná, Ing. Martin Vilč. Více na: <http://www.doprava21.ecn.cz/soutez.php>.
- **NSZM:** Po úspěšném semináři na Ministerstvu dopravy 13.9., jenž byl věnován problematice dopravy, se připravuje další podobná akce, tentokrát na Ministerstvu zdravotnictví. Zde bude seminář zaměřen na Komunitní programy zdraví. Seminář se uskuteční 4.10. a všichni zájemci jsou srdečně zváni. Program bude distribuován elektronickou poštou a naleznete jej rovněž na stránkách: <http://www.nszm.cz/mz>.
- **NSZM:** Sotva skončila kampaň Evropský týden mobility a Den bez aut, pomalu startuje celorepubliková kampaň NSZM Dny zdraví. I letošní program je velmi bohatý a Zdravá města připravují řadu odborných i zábavných akcí pro všechny věkové kategorie. Zprávy o průběhu a výsledcích celé kampaně budou součástí říjnového Zpravodaje Speciál. Již nyní můžete najít řadu informací na: <http://www.nszm.cz/dzd>, kde jsou průběžně doplňovány přehledy aktivit ke kampani v jednotlivých municipalitách.

KONTAKTY

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
T: +420 602 500639 | E: paha@nszm.cz | W: www.nszm.cz

Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město
(použité ilustrační fotografie pocházejí z archivů Zdravých měst, obcí a regionů ČR)